

žavniki so mu to odsvetovali. — Grško in Srbsko se drugo drugemu prebližuje; bržčas je to naperjeno zoper Bolgare v Macedoniji.

Turško. Od dne 10. do 15. julija je bilo več groznih potresov v Carigradu. Mnogo palač in hiš je podrtih, nad 110 ljudij ubitih, sila mnogo pa ranjenih. Seli Galaterija in St. Stefano pri Carigradu sta popolnoma pokončani. Nepopisljiv strah je vladal med ljudstvom.

Azija. V Söulc na Korejo je prišlo 6000 japonskih vojakov. Angleži hočejo posredovati med Kitajci in Japonci, da ne pride do vojske. Na Koreji so nemiri in je že več kristijanov ubitih.

Afrika. Na otoku Mladagaskar hočejo domačini konec storiti francoskemu gospostvu. — V Maroku so v Fezu Muleja Mohameda, brata sultanovega, zaprli v ječo, ker je odposlanca rahamskega rodu šuntal, naj ga proglasio za sultana.

Amerika. V Severni Ameriki, kjer so napravili krvavi punt štrajkovci ali delavci, ki so delo ustavili, je štrajk končan. Predsednik zjedinjenih držav, Cleveland, je obljubil, da se izroči posebni komisiji pretresovanje o štrajku in kako se naj delavcem stanje zboljša.

Za poduk in kratek čas.

Velikomoravska država.

V spomin tisočletnice Svetopolkove smrti; spisal Ciriljev.

Prvi moravski vladar, katerega zgodovina omenja, je bil Mojmir, ki je l. 830. pregnal Pribino, kneza v Nitri, v sedanji Slovaški, iz dežele. Pribina pa je našel zavetje pri cesarju Ljudevitu Pobožnem, kateri mu je podaril deželo med Dunavom in Dravo. Mojmir je svojo državo, ki je prvotno obsegala sedanje Moravsko in Dolenje Avstrijsko, kmalu znatno razširil, s čemur se je jako zameril nemškemu kralju Ljudevitu Nemcu, ki je z nevoljo opazoval vedno naraščajočo moč svojega soseda. Da bi nevarno odstranil, ki mu je pretila od Mojmira, prihrumi l. 846. z veliko vojsko na Moravsko, odstavi Mojmira od vlade ter postavi na knežji prestol njegovega sinovca Ratislava. Ta pa ja bil moder vladar in je čakal na ugodni trenotek, da odreče Nemcem pokorščino. Zato se l. 853. zaveže z Bolgari in kmalu potem (855) premaga Ljudevito vojsko ter tako postane neodvisen vladar.

Ratislav je bil oni plemeniti mož, ki je poklical sv. blagovestnika, Cirila in Metoda (863), da bi prinesla Slovanom luč prave Kristusove vere. Pod njegovo vlado pridobila sta sveta brata, ki sta prinesla s seboj tudi slovanske črke, predrago svetinjo za sve slovanske narode od papeža Hadrijana II., ki je potrdil staroslovensščino, jezik takratnih panonskih Slovencev, kot bogoslužni jezik, do katerega imajo vsi Slovani, torej tudi Slovenci pravico.

Ali dolgo ni bilo več prisojeno Ratislavu, najplemenitejšemu od vseh moravskih vladarjev, delovati za telesni in tudi dušni blagor svojega naroda, kajti l. 870. se je njegov bratranec Svetopolk, ki je vladal v Nitri, zavezal s Karlmanom korotanskim ter pahnil Ratislava s prestola. V boju so Nemci Ratislava ujeli in ga odvedli v Regensburg, kjer so mu iztaknili oči ter ga vrgli v dosmrtno ječo. Kdaj je umrl, se ne vé. Nemci so to priliko dobro porabili ter si osvojili celo Moravo. Nje upravo pa je izročil Karlman grofoma Viljemu in Englskalku, ki sta obskrbovala vshodno krajino. Pri tem se Nemci niso ozirali na Svetopolka, temveč so ga

kmalu potem tožili izdaje, ga ujeli ter odvedli tudi njega v ječo v Regensburg (871). Moravani pa se niso hoteli uklanjati Nemcem, nego so se kmalu vzdignili pod vodstvom duhovnika Slavomira proti njim, da bi se osvobodili sramotnega jarma. Svetopolk pa si je med tem zopet pridobil zaupanje Nemcev takó, da so ga poslali z vojsko nad uporne Moravane. Pri tej priliki pa se je grozno maščeval nad njimi. Ko sta sovražni vojski trčili druga ob drugo, pristopil je k svojim rojakom ter njim na čelu popolnoma pobil nemško vojsko. V grozoviti bitki pri Velegradu ali pri gradu Devini padla sta tudi grof Viljem in Englskalk. Tako je prišel Svetopolk na prestol velikomoravske države (871), in je kmalu postal mogočen vladar.

Nemci so kmalu zopet prišli z vojsko nadnj (827), ali Svetopolk se je vedno hrabro držal. Naposled je bil kralj Ljudevit Nemeč prisiljen skleniti z njim mir v Forchheimu (874), v katerem ga je priznal kot vladarja Morave.

V istem času pribori Svetopolk svoji domovini poleg politične samostalnosti tudi cerkveno. Ko je bila l. 868. ustanovljena moravsko-panonska nadškofija ter je bil papež Hadrijan II. posvetil za njenega nadškofa Metoda, vrnil se je ta po smrti brata sv. Cirila (869) zopet v domovino. Radi homatij na Moravskem ostal je pri panonskem knezu Kocelju, ki je l. 860. po smrti svojega očeta Pribine prevzel vlado ter stoloval v Blatogradu v zahodni Ogerski. Podložniki Koceljevi so bili panonski Slovenci, predniki današnjih ogerskih Slovencev. Tu je Metod goreče deloval za utrditev krščanske vere med Slovenci, izpodrinil nemške duhovnike ter vpeljal slovenski bogoslužni jezik mesto prejšnjega latinskega. Ali nemški škofje, katerim nikakor ni šla v glavo ustanovitev moravsko-panonske nadškofije, kakor tudi ne slovenski jezik pri službi božji, poklicali so Metoda pred se, da se opraviči ter ga vrgli v ječo. Dve leti in pol (871—873) bil je Metod v ječi na Švabskem, dokler ni papež Ivan VIII. ukazal nemškimi škofom pod kaznijo izobčenja, da izpuste popolnoma nedolžnega Metoda. Sedaj je šel Metod v Svetopolkovo državo, očistil deželo nemškega upliva ter znova vpeljal slovensko liturgijo, ki je bila po odstranitvi Ratislava propadla.

Svetopolk je kmalu potem, ko je postal vladar, sklenil zvezo s češkim knezom Borivojem ter vzel njegovo sestro Ljubomiro za ženo (873). Po Forchheimskem miru živel je v prijateljstvu s Karlmanom in po njegovi smrti (880) z njegovim sinom Arnulfom.

V tem času je Metod neumorno deloval za dušni blagor moravskega ljudstva. Krščanstvo se je sirilo tudi zunaj moravskih mej, kajti l. 878. krstil je Metod češkega kneza Borivoja in njegovo ženo Ljudmilo, ki je pozneje postala svetnica. Tako si je Kristusova vera s slovensko liturgijo pridobivala tudi na Češkem vedno več tal. Toda nemški škofje, njim na čelu solnograški nadškof, niso mirovali ter so Metoda znova zatožili pri papežu radi rabe slovenskega jezika pri sv. maši ter ga obdolžili celo krivovere, da bi si tako zopet mogli pridobiti cerkveno pravico do moravsko-panonskih pokrajin, katere so si prej bili po krivici prisvojili, kar jim je papež tudi jasno dokazal. Metod je zato moral drugič v Rim (879), kjer se je pred papežem sijajno opravičil. Papež Ivan VIII. se je prepričal o pravovernosti Metodovi ter z veseljem zopet potrdil slovensko liturgijo (880). Tako je Metod osramotil vse svoje sovražnike. Potrditev slovenskega bogoslužnega jezika je, rekel bi, najvažnejši dogodek v zgodovini Svetopolkovega vladanja.

(Konec prih.)

Smešnica. Metlar svojemu tovarišu: »Ne gre mi v glavo, kako ti je mogoče, metle še boljši kup prodaj

jati, kakor jaz, ki vendar veje za metle kradem». Drugi metlar: «Jaz kradem pa kar narejene metle».

Razne stvari.

(Vincencijeva družba), ki reveže v Mariboru podpira, ima v nedeljo, dne 22. julija, službo božjo ob šestih zjutraj v stolnici. Med sv. mašo bo darovanje okoli oltarja za reveže. Preponižno zahvalo ob tem prazniku izreka vodstvo družbe preblagemu pokrovitelju, milostlj. knezu in škofu Mihaelu, za darovanih 35 gld., p. n. lavantskemu stolnemu kapiteljnu za 20 gld., (mesto venca na grob rajnega prelata Kosarja), p. n. trgovcu F. O. Holaseku za lepo število darovanih knjig ter vsem drugim mnogim milim prijateljem društva in dobrotnikom revežev. Ljubi Bog njim vse tisočero poplačaj!

(Iz Rogaške Slatine.) Dne 10. julija so prišli na Slatino prevzvišeni škof Jurij Strossmayr. Bog jih naj okreпча na slovenskih tleh!

(Prva desetletnica) hranilnega in posojilnega društva v Ptuj. V tem spisu je zadnjič izostalo spoštovano ime gosp. dr. J. Ploja, ki je ves čas ud ravnateljstva.

(Vojaška vest.) Vojno ministerstvo je ukazalo, da se morajo v dobi miru, ako kak vojak umrje, njegovi domači o smrti takoj, tudi brzojavno obvestiti, da se morejo udeležiti pogreba.

(Slov. planinskega društva) podružnici za Gornjo Savinjsko dolino je te dni e. kr. namestništvo v Gradcu potrdilo pravila.

(Sv. misijon) bode od 21. do 29. julija pri Sv. Martinu v Rožni dolini, od 5. do 15. avgusta pri Sv. Križu na Murskem polju, od 11. do 19. avgusta pri Novi cerkvi in od 1. do 9. septembra v Negovi.

(Tamburaški zbor) čitalnice v Brežicah priredi v nedeljo 22. t. m. ob 5. uri popoldne na vrtu hotela »Klembas« velik koncert. Vmes nastopi tudi moški pevski zbor iste čitalnice.

(Štajerski kmet.) Naš ljubi Poldek se gró huduje v »Marburger Zeitungi« nad nami, ker smo tojnej svetu razkrili resnico o njegovem spačku, ki sliši na ime »Štajerski kmet«. Sirota se nam smili, toda kaj čemo, ko je vendar vse takó, kakor smo poročali v 26. številki! Pri tem njemu ne pomaga nič več, tudi ne — karbolna kiselina.

(Nadepolna nemška mladež) studira na ptujski nižji gimnaziji. V soboto 14. julija so pozno v noč obhajali odhodnico v neki gostilni. Tako so bili navdušeni za mater »Germanijo«, da so na mize poskakali in trikrat zapeli »Die Wacht am Rhein«. Pomagal jim je to pesen kruliti neki Ignac L—k, katerega bi vendar morala pamet srečati.

(Premiranje konjev) bode letos v Čmureku v četrtek 6. septembra, v Ljutomeru v petek dne 7. in v Ormožu v torek 11. septembra; v Celju v sredo 12. septembra in v Velenju v četrtek 13. septembra. Začetek ob 9. uri dopoldne.

(Nove sv. maše) bodo letos obhajali iz lavantske škofije naslednji č. gg. novomašniki: Čemažar Janez v Seleh na Kranjskem, 29. julija; Janžekovič Jožef na Polenšaku 19. avgusta; Končan Fortunat v Petrovčah (v Žalski fari) 12. avgusta; Kovačič Frančišek pri Sv. Juriju v Slov. gor. 5. avgusta; Pirtovšek Martin, pri Sv. Martinu na Paki 19. avgusta; Presker Karol pri Sv. Miklavžu v Polju 5. avgusta; Rožman Alojzij v Ljutomeru 19. avgusta; Šket Mihael pri Sv. Križu na Slatini 29. julija; Šlamberger Lovro na Hajdinu pri Ptuj

5. avgusta; Šijanec Alojzij pri Sv. Križu pri Ljutomeru 19. avgusta; Terstenjak Ernest pri Sv. Barbari blizu Vurberga 26. avgusta; Zernko Gašpar pri Sv. Križu nad Mariborom 5. avgusta; Čede Jožef v Grižah 5. avgusta; Janežič Rudolf pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža 26. avgusta; Novak Anton pri Sv. Mihaelu v Šoštanj 15. avgusta; Palir Jakob na Tinskem (Zabika) 15. avgusta. — Iz sekovske škofije pa č. gg. Kapus Jožef na Ponikvi 29. julija in Salamun Anton pri Sv. Urbanu pri Ptuj 5. avgusta.

(Državna vinograda) za ameriansko trsovje se bodeta nasadila pri sv. Petru pod Sv. Gorami in na Senovem blizu Reichenburga.

(Nemško dijasko kuhinjo) hoče napraviti Mariborska podružnica »Südmarke« prihodnjo jesen. Dobro, ako bode res le za nemške dijake, ne pa iskarjotova lmanica za slovensko mladež.

(Požar.) Dne 7. t. m. je zgorelo gospodarsko poslopje Janeza Pušnika v Golobinjaku blizu Podčetrka. Posestnik se je hudo opekel, ko je spravljaj živino iz hlevov.

(Ptička so ujeli). Žendarji so pri Velenju nevarnega tata, Antona Suligoj, ki je v enem mesecu nad 219 gld. pokradel, prijeli in ga izročili sodišču v Šoštanj.

(Smrt v valovih). Dne 8. julija je na Ptuj blizu železnega mosta utonil v Dravi pri kopanju pis-krovezec Ignac Hudec. Njegovo truplo so blizo Zavrča iz Drave potegnili in ga pokopali.

(Posojilo mariborskega mesta). Mariborsko mesto ima do zdaj ravno jeden milijon dolga. Te dni mu je deželni odbor v Gradcu dovolil, da sme na pódodo vzeti 150 tisoč gld. da zgradi vojašnico in barake.

(Davek od brk.) Belgijski poslanec H. Coomans je v belgijski zbornici poslancev predlagal davek od brk, da se naj zniža davek od piva in kave. Ta novi davek bi nesel državi 20 milijonov.

(Grozen vihar) je dne 11. julija popoldne razsajal v Gradcu. Več hiš je precej poškodoval in nekaj streh odkril. Tudi je mnogo ljudi bilo poškodovano.

(Toča) je šla med silnim viharjem zadnjo nedeljo večer ob 8. uri po Špitališki župniji. Največ je škode napravila na Bezovici, Spodnjem Slemenu in na Tolstem vrhu. Tudi je pobila Črešnjevce in Novo vas.

(Utonil) je ono nedeljo popoldne hlapec Jožef Hvalec pri Sv. Marjeti zunaj Maribora v Pesnici, ko je gnal konje napajat. Padel je s konja v več metrov globoko vodo in preminol.

(Nove zvonove) in sicer tri dobi župnija Šmihel pri Šoštanj, le dosedanji veliki zvon se ostane. Novi veliki zvon bode tehtal 51 starih centov. Blagoslovili jih bodo milostljivi knezoškof dne 5. avgusta.

(Strelna) je zadnjo nedeljo dopoldne udarila v hišo Šimona Glažerja v Stonjeih pri Sv. Marku, ubila je kravo in dve telici ter vse poslopje vpepelila.

(Zidanje farne cerkve) na Vidmu vrlo napreduje. Bog le daj č. g. župniku trdnega zdravja, da bodo pričeto delo srečno dokončali!

(Duhovniške spremembe). Župnijo M. B. v Zagorju je dobil č. g. Andrej Fischer, kaplan na Bizeljskem.

Loterijne številke.

Gradec 14. julija 1894:	72, 74, 14, 13, 63
Dunaj „ „ „	58, 69, 39, 26, 20

Listič uredništva. G. Fr. Praprotnik: Potijujemo, da ste nu Mozirskem ljudskem shodu I. resolucijo samo precitali. Gg. dopisnikom: Prosimo, pošljajte nam krajše dopise, ako ni kaj izvanrednega! Dopisi, dolgi 15 do 25 tiskanih vrst, dopadejo čislanim bralcem najbolj. — Tokrat zaostali dopisi pridejo prihodnjič.